

la tribuna

Reflexions d'economia d'Andorra

La realitat és tossuda. Amagar el cap sota l'ala només serveix als polítics de curta volada i porucs per esquivar momentàniament els problemes

ÒSCAR RIBAS REIG

Excap de Govern

“La dependència respecte de l'entorn, que va desplaçant-se ràpidament en direcció a la Unió Europea, mou a l'ensem, en certa manera, els òrgans de decisió econòmica de Madrid i París cap a Brussel·les, i això fa que la nostra vulnerabilitat sigui encara més perillosa. Es requereixen, aleshores, noves opcions polítiques per part del nostre Govern, per tal de reordenar l'activitat econòmica, buscant la seva diversificació per reduir, en la mesura del possible, l'impacte del canvi en les condicions del joc econòmic internacional que ens imposa la mateixa política de la Unió Europea.” (...)

“Tots nosaltres observem com els marges en la nostra economia turisticocomercial van disminuint per imposició de la política comunitària general, que, cal dir-ho, no va adreçada específicament i voluntàriament contra nosaltres, sinó que és conseqüència dels propis interessos de la UE.”

“Hauria de preocupar-nos seriosament el fet de quedar-nos com una illa dintre l'àmbit comunitari, i encara més, restar-hi voluntàriament, sense possibilitat d'acció en defensa dels nostres drets econòmics. Hauria de preocupar-nos que la nostra economia es fonamenti exclusivament en una monoeconomia basada en el binomi turisme-comerç que, certament, ha estat cabdal en el passat.”

“Varis són els factors que, penso, incidiran fortament en el futur més immediat a l'hora d'influir directament en l'estructura de l'economia andorrana.”

“El primer, la globalització progressiva dels mercats mundials, propiciada per la política que segueix l'Organització Mundial del Comerç, que tendeix a atenuar –en la pràctica– un dels factors addicionals de l'atractiu comercial d'Andorra, com ha estat en el passat la major i més diversa oferta qualitativa respecte dels nostres dos Estats veïns. I això tant en matèria de comerç com de turisme.”

“El segon, el procés d'integració europea, i en particular l'ingrés d'Espanya a la Unió, que implica igualment una progressiva pèrdua de l'atractiu comercial quantitatiu, ja que els productes indus-

trials se situen, al mercat andorrà, a un nivell de preus el diferencial del qual és el que correspon solament a la superior fiscalitat francesa o espanyola: IVA o TVA menys el nostre IMI.”

“D'altra banda, les economies d'escala, cada cop més importants en els circuits de distribució, el seu millorament, la instal·lació de grans superfícies comercials prop de les nostres fronteres, els seus horaris comercials, els canvis d'hàbits dels consumidors etc., actuen igualment contra la competitivitat del nostre comerç i particularment sobre el petit comerç.”

“Cal dir obertament que, en el nou entorn en què ens movem, si no es prenen les mesures pertinents d'anticipació i de diversificació, es pot preveure que –a mitjà i llarg termini– s'incrementi la dependència i la fragilitat de la base productiva andorrana.”

“Sobre la base actual de la monoeconomia, ha de preocupar-nos, també, és clar, l'esdevenidor de la nostra joventut, cada dia més formada intel·lectualment.”

“Aquesta situació suposa que en el temps i en el món del treball, s'incrementi l'oferta d'activitats

laborals específiques corresponents a carreres i estudis superiors i que la demanda natural de llocs de treball limitada al turisme-comerç no sigui suficient per fer-hi front adequadament. Per un altre costat, en alguns supòsits, els llocs corresponents a professions liberals han arribat, o arribaran ben aviat, al seu punt màxim de saturació, límit teòric a comptar del qual els professionals, en un mercat de lliure competència, puguin guanyar-se la vida dignament.”

“En concret, avui ja som un país importador de mà d'obra poc qualificada i estrangera, i exportadors d'aquella altra qualificada o intel·lectual autòctona.”

“Tot això suposa una descapitalització humana que, a mitjà i llarg termini, tindrà forçosament repercussions no solament econòmiques per a la totalitat de la comunitat andorrana, sinó que planteja ja des d'ara, i plantejarà encara més en l'esdevenidor, els consegüents i lògics problemes d'identitat, en el que pot significar el primer esglaió cap a la pèrdua de la consciència nacional, i tot seguit, la pèrdua de la llibertat política.”

“A comptar d'aquesta hipòtesi cal plantejar-se les mesures que haurien de propiciar la diversificació proposada.”

“En primer lloc, és més que evident que la qualificació d'Andorra com a ‘paradís fiscal’ per part d'alguns dels estats de la Unió Europea, actua com a factor descoratjador de cara a l'obertura de la nostra economia, en gravar, a l'origen, qualsevulla transferència vers Andorra en concepte de serveis, o beneficis.”

“Això, juntament amb la manca de tractats internacionals de doble imposició, suposa que els inversors, amb inclusió de capital andorrà o resident, puguin preferir invertir a l'estranger utilitzant altres països que es troben en millors condicions inversores, i operar des d'aquests. Aquest fet suposaria una descapitalització del nostre país que, a poc a poc aniria convertint una economia neta-ment inversora en el país en una economia especulativa.”

“En segon lloc, la manca d'una relació econòmica globalitzada amb la Unió Europea, que complemenci el Tractat d'Unió Duenera, i amplii el seu camp als serveis, constitueix l'altre factor

negatiu que frena la necessària expansió i estabilitat de la nostra economia.”

“I encara, en tercer lloc, també com a factor descoratjador, cal situar la nostra vigent llei de societats, que amb el seu caràcter restrictiu a les inversions de capital estranger dificulta seriosament les inversions necessàries per endegar el procés de revitalització econòmica.”

Sense ànims de passar comptes però sí amb certa amargura, no personal, sinó veient la situació en què es troba ara Andorra, sense ànims de reivindicar res, però sí amb la contundència que pot arribar a conferir a les paraules el pas del temps, sense ànims d'obtenir cap reconeixement, però sí amb la certesa de la seva vigència, he volgut compartir algun dels punts d'una ponència que vaig presentar en un congrés de l'AND (Agrupament Nacional Democràtic) celebrat el març del 1996. *Diversificació econòmica* la vaig titular. La diagnosi, 15 anys després no s'allunya gaire de la realitat. Pel que fa a les mesures proposades, és cert que ja no estem a la llista de paradisos fiscals. Tan cert com que ens queden moltes passes per fer per acabar amb la recança amb la qual encara ens mira la comunitat internacional. De tractats de doble imposició no se n'ha firmat cap. És impossible: l'impost de societat no està en vigor, de manera que no s'ha fet l'imprescindible desplegament fiscal. Pel que fa a la relació amb la Unió Europea encara s'està buscant la fórmula i el model d'encaix. I la llei de societats manté un elevat grau de proteccionisme, per tant el que tenim és només una tímida i insuficient obertura al capital estranger.

La realitat és tossuda. Amagar el cap sota l'ala serveix als polítics de curta volada i porucs per esquivar momentàniament els problemes. Però aquests més d'hora que tard tornen a aparèixer. Corregits i augmentats dibuixen una nova conjuntura més complicada i difícil de resoldre, i per tant creix l'import de la factura per pagar. És el sobrecost de la inacció, que si fa quinze anys era elevat ara és insostenible.